

OBSAH

ÚVOD	9
1. ZOBECNĚNÝ PRINCIP EKONOMICKÉ RACIONALITY	10
1.1 Alternativy k paradigmatu homo oeconomicus	11
1.2 Minimalizace subjektivní pravděpodobnosti ekonomického zániku	13
1.3 Paretovo rozdělení pravděpodobnosti přežití	14
1.3.1 Paretovo rozdělení pravděpodobnosti prvního stupně	15
1.3.2 Paretovo rozdělení pravděpodobnosti druhého stupně	16
1.3.3 Obecné Paretovo rozdělení pravděpodobnosti	18
2. MODELOVÁNÍ RIZIKA A JIŠTĚNÍ SE PROTI NĚMU	20
2.1 Pravděpodobnost přežití pro důchod jakožto náhodnou veličinu	23
2.2 Formulace problému leningradského kasina	24
2.3 Model petrohradského paradoxu	26
3. MORÁLNÍ HAZARD A NEPŘÍZIVÝ VÝBĚR PŘI MAXIMALIZACI PRAVDĚPODOBNOTI EKONOMICKÉHO PŘEŽITÍ	34
3.1 Model „principal-agent“	35
3.1.1 Nepříznivý (negativní) výběr (adverse selection)	36
3.1.2 Morální hazard (moral hazard)	39
3.2 Aplikace zobecněné mikroekonomie: maximalizace pravděpodobnosti ekonomického přežití	42
3.2.1 Ohrožení agenta zánikem principála	42
3.2.2 Nepříznivý výběr v kontextu pravděpodobnosti přežití	42
3.2.3 Morální hazard v kontextu pravděpodobnosti přežití	45
3.2.4 Porovnání standardního subjektu homo oeconomicus a subjektu maximalizujícího pravděpodobnost svého přežití	46
4. POPTÁVKOVÁ FUNKCE NA TRHU S POJIŠTĚNÍM: POROVNÁNÍ MAXIMALIZACE PARETOVSKÉ PRAVDĚPODOBNOTI PŘEŽITÍ S TEORIÍ EUT VON NEUMANNA A MORGENSTERN A S PROSPEKTOVOU TEORIÍ KAHNEMANA A TVERSKÉHO	48
4.1 Pojištění v modelu maximalizace paretovské pravděpodobnosti (ekonomického) přežití subjektu	48
4.2 Poptávka po pojištění ve von Neumannově-Morgensternově modelu maximalizace očekávaného užitku z důchodu (EUT)	52

4.3 Poptávka po pojištění v modelu Kahnemana a Tverského (prospektivní teorie, PT)	62
4.4 Komparace poptávkových funkcí modelových přístupů A, B, C (z předchozích tří odstavců)	68
5. MODELOVÁNÍ NEZISKOVÝCH SUBJEKTŮ: NABÍDKOVÁ FUNKCE UNIVERZITY	71
5.1 Ekonomická racionalita v neziskovém sektoru	71
5.2 Optimalizační model chování univerzity	73
5.3 Nabídková funkce univerzity	82
6. CHOVÁNÍ PODNIKU V CENTRÁLNĚ PLÁNOVANÉ EKONOMICE – MODEL HOMO SE ASSECURANS	85
6.1 Množina přípustných výrobních situací v centrálně plánované ekonomice	85
6.2 Indexová metoda plánování a kritérium producenta v centrálně plánované ekonomice	87
6.3 Maximum absolutní rezervy	88
6.4 Maximum relativní rezervy (tj. maximum paretovské pravděpodobnosti přežití v CPE)	91
7. MODEL EKONOMIKY S ROZSÁHLOU PLATEBNÍ NESCHOPNOSTÍ PODNIKŮ	95
7.1 Problém druhotné platební neschopnosti	95
7.2 Modely rozhodování v ekonomice s rozsáhlou druhotnou platební neschopností	97
7.2.1 Model A: minimaxová strategie	100
7.2.2 Model B: strategie minimálního rizika zániku	102
8. OPTIMUM VÝROBCE PŘI STÁLE ROSTOUCÍCH VÝNOSECH Z ROZSAHU	106
8.1 Model A – rovnoměrná rozdělení pravděpodobnosti zániku vzhledem k ceně	111
8.2 Model B – rovnoměrná rozdělení pravděpodobnosti zániku vzhledem k rentabilitě	112
8.3 Model C – normální rozdělení pravděpodobnosti zániku vzhledem k rentabilitě	114
9. MODEL TRŽNÍ ALOKACE EXTERNALIT, ZOBECNĚNÝ COASEHO TEORÉM	121
9.1 Trh s povolenkami pro emise škodlivin	121
9.2 Coaseho teorém pro negativní externalitu	123

9.2.1 Coaseho teorém pro negativní externalitu: případ dvou výrobců	124
9.2.2 Zobecněný Coaseho teorém pro záporné externalitu v kontextu maximalizace pravděpodobnosti přežití	128
9.2.3 Coaseho teorém pro případ, kdy výrobce poškozuje spotřebitele	133
9.3 Coaseho teorém pro pozitivní externalitu	134
9.3.1 Zobecněný Coaseho teorém pro pozitivní externalitu a subjekty maximalizující pravděpodobnost vlastního přežití	134
9.3.2 Model jediného poskytovatele pozitivní externalitu	135
9.3.3 Model s více poskytovateli pozitivní externalitu	136
9.4 Efektivnost pořízení a předávání informace mezi existenčně svázanými subjekty	139
9.4.1 Model A: efekt informace shodný s náklady na její pořízení a předávání	140
9.4.2 Model B: efekt informace nižší než náklady na její pořízení a předávání	143
10. ALTRUISMUS A PŘEROZDĚLOVÁNÍ ZVYŠUJÍCÍ PRAVDĚPODOBNOST PŘEŽITÍ INDIVIDUÍ	147
10.1 Altruismus a sounáležitost k společenství	147
10.2 Redistribuce	148
10.2.1 Nabídková stránka redistribuce (ochota vzdát se části osobního hmotného prospěchu) odvozená od společenského charakteru preferencí individua	150
10.2.1.1 Zohlednění zájmu jiných subjektů v okolí přímo zvyšující hmotný prospěch individua („zdánlivý altruismus“)	151
10.2.1.2 Nevykalkulovaná potřeba konat dobro (altruismus tvrdého jádra)	151
10.2.1.3 Reciproční altruismus	152
10.2.1.4 Potřeba individuí sdružovat se do klubů	152
10.2.1.5 Vzájemnost (sounáležitost) členů společenství	155
10.2.1.6 Respekt k autoritě	156
10.2.2 Ochota k redistribuci ve prospěch veřejných statků (akceptovatelnost daní)	157
10.2.3 Hypotézy ohledně ochoty přispět k redistribuci	159
10.2.4 „Poptávková stránka“ redistribuce: informační problém.	160
10.2.5 Účelnost redistribuce v závislosti na preferencích donátora	163
10.3 Modely altruistické alokace	168
10.3.1 Model absolutní solidarity	170
10.3.2 Model minimalizace rizika současného zániku obou subjektů: krutý altruismus	172
10.4 Stát v roli donátora	176

10.5 Některé sporné principy resp. pravidla donátorské aktivity státu	181
10.5.1 Důsledek nepřevoditelnosti dotace do následujícího období – model optimálního časového režimu dotace	183
10.5.2 Předepsaná struktura čerpání dotace	188
ZÁVĚR	196
LITERATURA	201
JMENNÝ REJSTŘÍK	207